

شواهد علمی درباره تأثیر رسانه بر رفتارهای خودکشی

بیش از ۱۰۰ تحقیق در رابطه با خودکشی تقلیدی (کپی‌کت) انجام شده است (برای مثال، خودکشی‌هایی که به نظر می‌رسد به طور مستقیم با اخبار رسانه‌ای مرتبط باشند). مرور سیستماتیک این مطالعات مکرراً نتایج مشابهی را نشان داده است: گزارش رسانه‌ای موارد خودکشی می‌تواند منجر به افزایش رفتارهای خودکشی بعدی شود. به علاوه این بررسی‌ها نشان می‌دهد که احتمال تقلید رفتار خودکشی در شرایطی خاص افزایش می‌یابد. در واقع پوشش مکرر خبر خودکشی و داستان‌های تأثیرگذار مربوط به آن قویاً با رفتارهای تقلیدی خودکشی در ارتباط است.

تأثیرگذاری گزارشات مربوط به خودکشی بر رفتار خودکشی زمانی بیشتر می‌شود که فردی که اقدام به خودکشی کرده مشهور (سلبریتی) یا مورد توجه بینندگان و شنوندگان است. برخی از گروه‌های خاص (به عنوان مثال، جوانان، افراد مبتلا به بیماری‌های روانی، افراد دارای سابقه خودکشی قبلی یا افرادی که در نتیجه خودکشی داغدار شده‌اند) در برابر خودکشی تقلیدی آسیب‌پذیرترند. این خطر زمانی افزایش می‌یابد که برخی ویژگی‌های فردی که بر اثر خودکشی جان خود را از دست داده با ویژگی‌های بیننده یا شنونده شباهت داشته باشد و بیننده و شنونده با او همانندسازی کرده باشد. به علاوه محتوای داستان‌های خودکشی از اهمیت بالایی برخوردارند: داستان‌هایی که به تکرار و تأیید باورهای نادرست درباره خودکشی می‌پردازند یا شامل شرح مفصلی از جزئیات خودکشی ارائه می‌دهند، بیشتر احتمال دارد که به خودکشی‌های تقلیدی منجر شوند. از سوی دیگر، گزارش‌های رسانه‌ای که مطابق با دستورالعمل‌های رسانه‌ای گزارش خودکشی تهیه می‌شوند، می‌توانند در پیشگیری از خودکشی بسیار مؤثر باشند و معمولاً منجر به وقوع خودکشی‌های بیشتر نمی‌شوند.

تأثیر مثبت گزارش‌دهی مسئولانه اخبار خودکشی

در سال‌های اخیر پژوهش‌های بیشتری بر مزایای بالقوه گزارش‌های رسانه‌ای مسئولانه درباره خودکشی تمرکز کرده‌اند. گزارش رسانه‌ای از افرادی که در شرایط بسیار دشواری زندگی می‌کنند، اما توانسته‌اند افکار خودکشی خود را مدیریت کرده و به شیوه سازنده‌ای با آنها مقابله کنند، با کاهش رفتارهای خودکشی در ارتباط است. به علاوه پژوهش‌ها نشان می‌دهند برنامه‌های آموزشی رسانه‌ای درباره شیوه مقابله با افکار خودکشی می‌تواند در کاهش رفتارهای خودکشی مؤثر واقع شود.

گزارش‌دهی مسئولانه

راهنمای مرجع فوری

بایدها

- اطلاعات دقیقی در مورد محل دریافت کمک ارائه کنید.
- به مردم درباره پدیده خودکشی و شیوه‌های پیشگیری از آن آموزش دهید و باورهای نادرست را ترویج ندهید.
- داستان‌ها و مطالبی درباره نحوه مقابله با عوامل استرس‌زای زندگی و افکار خودکشی و نحوه دریافت کمک ارائه دهید.
- هنگام گزارش خودکشی افراد مشهور جانب احتیاط را رعایت کنید.
- هنگام مصاحبه با خانواده یا دوستان داغدار، جانب احتیاط را رعایت کنید.
- در نظر داشته باشید که دست‌اندرکاران رسانه نیز می‌توانند تحت تأثیر داستان‌ها و اخبار خودکشی قرار گیرند.

نبایدها

- اخبار مربوط به خودکشی را برجسته نکنید و از تکرار آنها خودداری کنید.
- از ادبیاتی استفاده نکنید که باعث عادی‌سازی یا حساسیت‌زایی پدیده خودکشی شود و یا آن را به عنوان یک راهکار سازنده در مقابله با مشکلات جلوه دهد.
- از بیان جزئیات مربوط به شیوه خودکشی خودداری کنید.
- از بیان جزئیات مربوط به محل خودکشی خودداری کنید.
- از تیتراهای خبری حساسیت برانگیز استفاده نکنید.
- از عکس‌ها، فیلم‌های ویدئویی یا لینک‌های موجود در رسانه‌های اجتماعی استفاده نکنید

منبع:

Preventing suicide, A resource for media professionals, WHO, 2017

https://www.who.int/mental_health/suicide-prevention/resource_booklet_2017/en/